

КРІЗЬ ПОПІЛ ЛІТ

Микола Зеров

(1890- 1937)

Управління культури Полтавської
обласної державної адміністрації
Полтавська обласна бібліотека
для юнацтва імені Олесе Гончара

КРІЗЬ ПОПІЛ ЛІТ

Сценарій літературно-краєзнавчого ретропогляду
до 80-річчя пам'яті поета-неокласика Миколи Зерова

Полтава – 2017

ББК - 83. 34(Укр)6
УДК – 379.8:82.09(477)
Кр82

Автор-укладач : Фенько Наталія Іванівна

Крізь попіл літ: сценарій літературно-краєзнавчого ретропогляду до 80-річчя з дня пам'яті поета-неокласика Миколи Зерова / Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесь Гончара; автор-укладач Н. І. Фенько. – Полтава, 2017. - 16 с.

Сценарій літературно-краєзнавчого ретропогляду, присвячений поетові-неокласику, незрівнянному перекладачеві, блискучому полемісту і літературознавцю Миколі Костянтиновичу Зерову.

Адресується бібліотечним працівникам та вчителям – філологам.

Полтавщина – батьківщина багатьох відомих митців. Тільки діячів красною письменства вона дала світові понад 1000.

Є такий медичний термін – амнезія – тобто втрата пам'яті. Це – одне з найстрашніших захворювань усього нашого суспільства, і ми нині з величезними труднощами починаємо лікувати цю небезпечну хворобу у літературі, історії, мистецтві, культурі взагалі. Десятки творців та їх літературні надбання залишаються невідомими та малознайомими. У випадку з Миколою Костянтиновичем Зеровим більшість із нас змушені прочитати його вперше, а не заново.

Тяжка українська доля привела письменника, як і багатьох інших наших культурних діячів, на голгофу сталінських катувань. Але минають десятиліття, а його ясна, чітка думка дедалі потужніше входить в культурне життя народу. Його доля відбиває трагедію цілого покоління, проте вона повчальна. В оновленій Україні ім'я М. Зерова є символом справжнього національного відродження.

Для вивчення та популяризації життєвого та творчого шляху відомого літературознавця, поета, перекладача, критика пропонуємо Вашій увазі **сценарій літературно-краєзнавчого ретропогляду до 80-річчя з дня пам'яті неокласика Миколи Костянтиновича Зерова «Крізь попіл літ».**

Мета заходу: ознайомити присутніх з творчістю визначного літературознавця пореволюційної України, блискучого і відважного критика та полеміста, лідера славетної плеяди поетів, званої «неокласиками», майстра сонетної форми і незрівняного перекладача античної поезії Миколи Костянтиновича Зерова. Розвивати вміння працювати з критичним матеріалом, робити самостійні висновки та узагальнення. Виховувати почуття гордості за свою культурну спадщину та почуття національної свідомості.

Обладнання : перегляд літератури, слайд-презентація, вишитий рушник, портрет Миколи Зерова (під ним дати життя і смерті поета 26.04.1890 року – 3.11.1937 року).

Захід супроводжується слайд-презентацією.

Враховуючи те, що в книгозбірнях області недостатня кількість літератури про митця, рекомендуємо організувати перегляди: **«Микола Зеров, учений і поет», «Трагічна доля митця», «Там, між пожовклих книг, найкращий мій клейнод», «Овідій української неокласики Микола Зеров», «Микола Зеров – універсальний таланти».**

В заході беруть участь двоє ведучих.

Ведучий 1. Перекладач, учений, критик і поет,
Закоханий в Елладу і поетів Риму,
Плекав класичний ритм і срібнодзвінну риму,
Великий ерудит, природжений естет.

Іван Теліга

Ведучий 2. Сьогодні ми відкриємо для себе багатогранність таланту Миколи Костянтиновича Зерова, видатного українського поета, незрівнянного перекладача, блискучого полеміста і літературознавця, лідера славетної плеяди поетів-неокласиків. Микола Зеров – явище набагато ширше. Він являв собою один із потужних чинників розвитку української культури, і його можна розглядати тільки в такому ранзі. Його творчий доробок – один з найяскравіших прикладів української поезії. У той суворий час доля митця, на жаль, склалася трагічно, безслідно зникло й багато його творів – талановитих перекладів шедеврів світової літератури, спогади, щоденники.

Ведучий 1. Як згадує Григорій Кочур, один із студентів запитав Миколу Зерова :

- Професоре, скажіть, як же Вас звати – Зе'ров чи Зеро'в

- Я відгукуюсь і на ямб, і на хорей, - почули у відповідь.

Родинна традиція знає форму «Зе'ров».

В одній з автобіографій про початок навчання Микола Костьович подає цікаві подробиці, що датовані 24 лютого 1924 року: «Я народився в місті Зінькові на Полтавщині 26 квітня 1890 року. Батько учитель, потім завідувачий городською школою, - нарешті у 1905 році – інспектор народних шкіл; мати - з дрібного землевласницького роду Яреськів – з-під Диканьки, роду козацького, але доказуючого дворянство... ». І далі - теж з автобіографії: «Учився в городській школі, під батьковою ферулою, досить суворою, в одній групі з Павлом Губенком (який тоді ще не був Остапом Вишнею)...».

Ведучий 2. Далі Микола Зеров навчався в Охтирській гімназії (1900 – 1903), а потім, досягнувши 13-літнього віку, з власної ініціативи поїхав до Києва і вступив до першої київської гімназії. Уже тоді він визначався винятковою начитаністю, мав виняткову пам'ять. У спогадах О. Шульгин писав: «Ми проробляли з ним такі тести: давали прочитати при нас сторінку богослів'я, згромадившись коло нього, стежили за рухом його зіниць (була умова, що текст має бути прочитаний лише один раз). Потім ми підручник забирали, і він повторяв прочитане слово в слово». Згадуючи давню гімназичну забаву, Шульгин додає: «А текст ми вибирали трудний».

Ведучий 1. З п'яти синів Зерових (були ще дві доньки) четверо стали відомими людьми: Дмитро – видатним ботаніком, Костянтин – гідробіологом, Михайло талановитим поетом та перекладачем (він працював під псевдонімом Михайло Орест) і Микола – теж поет.

Цікаво розповідала дружина Миколи Зерова Софія Федорівна: «У Зінькові, де жили його батьки, у них був невеличкий будиночок із садом. Батько його був людиною широко освіченою, розумною, доброзичливою і тактовною.... Зеров завжди з великою вдячністю згадував батька, який прищепив йому ще за ранніх юнацьких років любов до античних мов і літератур».

Надумавши вступити до Петербурзького університету, але не сподіваючись здобути статус казеннокоштного (завеликий був конкурс), він вступив на історико-філологічний факультет університету святого Володимира в Києві. Спершу М. Зеров хотів спеціалізуватися на давньому Римі, але університетські професори, як він висловлювався, годували студентів греками, а до греків він почувався невідповідним. В автобіографії він зазначає: «Не шукаючи керівника, порішив я зайнятися українською історіографією і взяв тему про Літопис Грабянки, яку обробляв на протязі двох років 1913 - 1914».

Ведучий 2. Перша публікація Зерова з'явилась у грудні 1911 року у педагогічному журналі «Світло». Це була рецензія на полтавське видання «Івасик-Телесик» (казку звіршував Марко Кропивницький). А мав тоді Микола 21 рік. В університеті М. Зеров заснував крелевецьке земляцтво. Згадують, що одягався він не в тужурку, як усі студенти, а в світло-сірий костюм поверх вишиваної сорочки, стягнутої червоною стрічкою, а це теж, погодьмося, про щось говорить.

З 1908 року М. Зеров почав писати власні поезії, хоча перші спроби відбулися ще в гімназійні роки, та тоді юнак вважав їх забавою. Збереглося декілька десятків творів того періоду – жартівливі сонети, віршовані пародії та імітації.

У 1914 році М. Зеров захистив наукову роботу про літопис Грабянки, але, попри сподівання, працювати до університету його не запросили. Головна причина відмови – активна громадська діяльність парубка. Після закінчення навчання М. Зерова, за наказом попечителя Київського учбового округу, призначили на посаду викладача історії до Златопільської чоловічої, а з жовтня 1916 року – ще й жіночої гімназії, де він працював до весни 1917 року. Один із викладачів чоловічої гімназії Хома Більський організував при гімназії гурток прихильників письменства, який видавав збірники «На пути к искусству». Тут було вміщено один із перших перекладів Зерова – «Античная медаль» з Леконта де Ліля.

Ведучий 1. З 21 вересня 1917 року до 1 жовтня 1920 року у Другій українській державній гімназії Кирило-Мефодіївського братства Зеров викладав латину, секретарював у педагогічній раді, був бібліотекарем. Учні цієї гімназії масово взяли участь в обороні Києва від військ Муравйова. Як секретар гімназійної педагогічної ради Зеров вів її протоколи. Цей манускрипт документує головні події з життя гімназії й містить повний

перелік учнів, що загинули під Крутами. Саме Зеров був тим неназваним гімназійним професором, який у промові над могилою порівняв героїв Крут із героями Тернопіл. (Тернопільська битва – героїчна оборона греками у 480 р. до н.е. тернопільського гірського проходу від перської армії царя Ксеркса, яка вторглася до Греції. Битва згадувалась відомими давньогрецькими істориками Геродотом та Діодором).

З 1918 року М. Зеров розпочав активну наукову та літературознавчу діяльність: працював редактором у журналі «Книгарь», часто виступаючи на його сторінках як літературний критик, читав лекції з літературознавства. У «Літературно-науковому віснику» Микола Зеров надрукував свої перші переклади з Вергілія, Овідія й Бодлера, а 1920 року у видавництві «Друкарь» вийшла в світ його «Антологія римської поезії» - переклади з Катулла, Вергілія, Горація, Проперція, Овідія й Марціала. Вергілій викликав особливі почуття у М. Зерова. Поет прямував до опанування класичних форм поезії. В одному із сонетів 1920 року митець писав....

Ведучий 2.

Ми пропливали вдвох, - я й чарівник Вергілій.

Сагою дивною, без котвиці й весла.

Ми їхали вперед, і хвиля нас несла

До ніжних лотосів і сніжнобілих лілій.

І квітів тих було без ліку і числа.

І запитав я: де, на якому Нілі

І що за квіти тут колишуться на хвилі?

І відповідь почув таємного посла.

Ці ніжні лілії, що уповають чаром,

Далеко від землі а *vallelakrimarum*,

Зросли тут засівом Господньої руки.

Далекі від тривоги і від земної сварки,

Вони колишуться, одвічні двійники

Сонетів і канцон великого Петрарки.

Ведучий 1. 13 лютого 1920 року в Борисо-Глібській церкві Зеров обвінчався зі співробітницею Книжкової палати Софією Лободою.

Перехід до нової доби відбувався для письменника доволі трагічно. Голод 1919 року. Голод 1921 року. Зеров тяжко захворів на тиф, мало не помер та довго одужував. Для нього ці роки були фатальні. Він не просто перебув їх, усе це він пережив, перестраждав. У жовтні 1920 року навіть залишив Київ, переїхавши до Баришівки, працював викладачем в соціально-економічній школі. М. Зеров багато міркував про загибель старої цивілізації, а відтак і про свою місію. Та в маленькому місті не було можливості займатись науковою роботою, що дуже гнітило митця, тому він прагнув повернутися до Києва. З 1 жовтня 1923 року Микола Зеров – професор

Київського інституту народної освіти, крім професорування він дістав іще й кафедру української літератури.

Ведучий 2. Окрему розвідку можна присвятити стосункам професора зі своїми студентами, що не переривалися навіть після закінчення університету. Талант педагога Зеров успадкував від батька. Як відомо, Микола Костьович завдавав клопоту навчальній частині університету, оскільки студенти всіх факультетів залишали аудиторії й бігли слухати Зерова.

Ці щасливі (з бідною навіл) київські роки, були зоряною годиною М. Зерова. Йому добре працювалося, він написав і видав кілька книжок, інтенсивно друкувався в періодиці, його ім'я набуло широкої популярності серед інтелігенції. 24 жовтня 1924 року у подружжя народився син Костянтин, що був названий на честь діда. У приватному житті обдарований хлопчик був,

безумовно, головною батьківською втіхою.

У 1925 – 1928 роках відбулась широка літературна дискусія про шляхи розвитку української культури. У той час М. Зеров написав цикл літературно-критичних статей із промовистою

назвою «До джерел». У своїх статтях митець відкрито закликав орієнтуватися на вершинні здобутки європейського мистецтва: «Її душа (Європи) живе в її культурному набуткові. Хіба опанувати цей набуток не є наше завдання? І чи справді цей набуток нам непотрібний?».

Ведучий 1. М. Зеров визначав «неокласицизм» як протипагу старосвітчині, літературним сірякам, культурній обмеженості. Це була особлива філософія, форма перегляду стосунків людини з часом, з культурою, з собою.

Ми – неокласики, потужна
Револуційна течія:
Йдемо напружено і дружньо...
Леконт де Ліль, Ередія!...

Ми – неокласики, завзято
Милуємось на древній світ
І все не хочемо вмирати:
Гомер, Горацій, Геракліт...
(«Неокласичний марш», складений колективно групою неокласиків)

Схожі ідеї висували свого часу великі німецькі генії – Гете і Шиллер, котрі вбачали в античності утілення краси, рушійну силу перетворення суспільства. Ці ідеї по-новому звучали в спадщині українських неокласиків, котрі мріяли про українське відродження. Але цим ренесансним мріям не судилося здійснитися...

Ведучий 2. У Постанові Політбюро ЦК КП(б)У від 10 квітня 1925 року М. Зерова та інших неокласиків названо попутниками. Отже, курс на культурний зв'язок з Європою був розцінений як антирадянський. П. Филипович тоді в «Епітафії неокласикові» написав: «Кінець! Мечем дамокловим нависла сувора резолюція ЦеКа». Він наче передчував, що через якийсь десяток років неокласики один за одним назавжди попрощаються з життям.

Як історик літератури Микола Зеров мав, звісно, сталі уподобання й симпатії. Раз у раз він повертався до спадщини Лесі Українки чи Анатолія Свидницького, досліджуючи все нові аспекти їхньої творчості. Але загалом коло його інтересів було надзвичайно широким. Він лишив фундаментальні монографічні нариси про Ю. Федьковича й П. Куліша, І. Франка і М. Черемшину, М. Старицького та Я. Щоголева. Здебільшого вони виходили як передмови до видань «Книгоспілки». Свої монографічні нариси Микола Зеров зібрав в окрему книжку «Від Куліша до Винниченка», а дружині розповідав, що в нього були підготовлені ще дві книжки курсу – з 1861 до 1900 і з 1900 до 1917 рр. Так складалась прецікава розробка «Історія української літератури» М. Зерова, повна оригінальних спостережень і зіставлень. Йому лишалось попрацювати ще 3-4 роки, однак наприкінці 1934 року його дослідницьку роботу обірвали.

Ведучий 1. Як літературний критик М. Зеров боровся проти пристосуванців та нездар. «Для мене ясно, - писав він, - що зібрати кількасот таких-сяких віршовиків і менш початкуючих прозаїків з сіл і хуторів, дати їм титло літераторів, друкувати, не перебираючи, їх перші, ще позалітературні твори, які лише обтяжуватимуть полиці книгарень, - ще не значить утворити масового селянського письменника. Це значить – збити з скромної життєвої стежки тисячу юнаків, прищепивши їм певність, що вони мають те, чого справді не мають». Письменник і літературознавець не принижував молодих авторів, а показував їм дорогу, ненастанно закликаючи до ретельного навчання, сам давав до того матеріал.

Я знаю: ми тугі бібліофаги,
І мудрість наша – шафа книжкова.
Ми надто різьбимо скупі слова,
Прихильники мистецтва рівноваги.

Ніхто не скаже нам: «Жерці і маги!

Ви творите поезії дива»...
Чутливість наша вбога і черства
І не вгамує молоді спраги.

Що слово точене? Чарує звук
Акторських реплік та уданих мук,
Розливних сліз, плиткої гістерії
І промовляє критик: Скинь кашкет!
Он світоч наш, він гріє і зоріє,
Люби і поклоняйся: то поет!
(М. Зеров «Самоозначення»)

Ведучий 2. Професор-класицист, блискучий перекладач давньоримських поетів, М. Зеров пристрасно любив у мистецтві досконале. Він мав смак і гостре око, тож знаходив це досконале не лише в античному світі класичних зразків, а й у новому. Бо коли йшлося про справдешні таланти, Зеров вітав молоді сили палко. Він лишив ґрунтовні розвідки про Василя Еллана й Володимира Сосюру, прозаїків Олександра Копиленка й Олексу Слісаренка, про Юрія Яновського і Максима Рильського. Дуже прихильно поставився він до Павла Тичини, давши чи не перші зразки професійного аналізу його творів.

Його сучасники пишуть, що на тлі збуреного й скаламученого до дна літературного життя Микола Зеров – поет і перекладач, літературознавець і критик – вирізнявся як твердий і блискучий алмаз. Він був суспільно-активним літератором, відважним полемістом. На всі актуальні питання сучасного йому культурного життя він мав докладно аргументовану й чітко окреслену точку зору, ніколи з нею не ховався, охоче її викладав і обороняв.

Хоч як тяжко було працювати Миколі Зерову за постійного цькування з боку літературних ворогів, 1934 року почались ще тяжчі випробування. У перших числах січня у переповненому залі товариства «Літератор-марксист» улюблений учень Миколи Костьовича, майбутній доктор філологічних наук (згодом теж репресований) Петро Колесник виголосив доповідь «Буржуазно-націоналістична літературознавча концепція М. Зерова і хвильовізм».

Ведучий 1. 1 вересня 1934 року Зерова звільнено з викладацької роботи в університеті, 1 листопада – відсторонено від наукової роботи. Того самого дня помер від скарлатини його єдиний син, десятирічний Котик (Костянтин). Дружина Миколи Зерова згадує: «Наприкінці 1934 року в десятилітньому віці помер від скарлатини наш єдиний син Костик. Хвороба була важка. Як ми не боролися за його життя, врятувати його не вдалося. Я теж заразилася від нього скарлатиною. В лікарні поклали нас до різних відділень, і дитина померла без мене. Мені відразу про це не сказали, я теж була в тяжкому стані. Увесь тягар страшного лиха звалився на бідного Миколу Костьовича.

На самоті він зустрів жорстокий удар долі, сам поховав сина. Про смерть його написав мені до лікарні згодом, коли минула криза моєї хвороби...».

Душевний стан Зерова був важкий. Відторгнений владою, покинутий друзями, митець вже й сам прощався із життям... На похорони сина прийшло лише декілька вірних товаришів, які тоді не відвернулися від митця. Над свіжою могилою, обливаючись слізьми, Микола Костьович востаннє говорив із сином латиною....

Ведучий 2. То був щасливий десятилітній сон!

Так повно кров у серці пульсувала,
І екстатичних сонць легкі кружала
Злітали з неба голубий плафон.
У кожен рік звучав на інший тон,
На кожному дні своя печаль лежала,
І доля, бачилась, така тривала,
Не знатиме кінця і перепон.
Та розійшлося чарування щасне:
Осінній день, тепло і сонце ясне
Побачили мене сухим стеблом.
Стою німий і жити вже безсилий:
Вся думка – з білим і смутним горбом
Немилосердно ранньої могили.

Ведучий 1. 11 січня 1935 року Зеров виїхав до Москви. Він намагався одержати замовлення на переклади. 27 квітня 1935 року його заарештували. У ніч після свого дня народження він довго не міг заснути – душу ятрили якісь лихі передчуття. А наступної ночі до квартири голосно постукали. Обшук... Арешт... Перший допит... Все інше як у всіх - привезли до Києва і звинуватили в приналежності до терористичної організації.

М. Зерова і ще 28 українських інтелігентів, котрих звинуватили в терорі та контрреволюційній діяльності, відправили у заслання на Соловки. Зеров покійно погодився з усіма обвинуваченнями. І не тому, що боявся тортур, а тому, що хотів ще мати трохи часу для літературної праці. Він отримав 10 років ув'язнення, так само, як й інші неокласики. Спочатку Зерова привезли до Ленінграда, де він опинився в пересильній тюрмі, а потім до пересильного пункту Кеми, куди потрапляли всі ув'язнені Соловецьких таборів. Їх обшукували, муштрували, сортували, формували в роти й доправляли далі до місця призначення. Вже на шляху слідування табірники відчували суворий дух Соловків... Побиті, голодні, роздягнені, вони пливли по Білому морю туди, звідки не повертаються... Про що думали наші співвітчизники, дивлячись на хвилі Білого моря й на обриси Соловецького архіпелагу?... Чи мали надію повернутися? Чи вірили в те, що колись побачать сонячну Україну?...

І ось нарешті – Соловки...

Ведучий 2. За станом здоров'я М. Зеров не міг працювати на лісоповалі. Блискучий поет і перекладач, котрий знав 18 мов, прибирав кімнати й господарські приміщення. Йому пощастило знайти роботу в табірній бібліотеці. По закінченню роботи в комірчині охоронця, ховаючись від усіх, займався перекладами. Перекладав Байрона, Лонгфелло, Пушкіна, Вергілія... І писав своїй дружині Софії листи – не про табірні будні, а про природу, книжки, плани на майбутнє... Навіть за тяжких обставин він залишався служителем Краси.

Дата смерті Миколи Зерова тривалий час лишалася невідомою. Тепер вона з'ясована остаточно. Постановою трійки управління НКВС Ленінградської області 9 жовтня 1937 року М. Зерову, П. Филиповичу, М. Вороному, Л. Курбасові, М. Кулішеві (було розстріляно згідно плану для Соловецької тюрми 1200 чоловік !) була винесена вища міра покарання. Їх розстріляли 3 листопада 1937 року «на честь 20-річчя Великого Жовтня»... в урочищі Сандормох, неподалік від містечка Медвежа Гора в Карелії. Це були молоді, повні сил люди, здатні створити неоціненні духовні скарби, але постріли малограмотного вбивці капітана Матвеева обірвали їх життя. Смертників ставили на коліна, щоб було зручніше скидати до ями. Матвеев власноруч стріляв у голови, за що отримав від уряду за свій «важкий труд» відзнаки – звання «Почетный чекист», цінний подарунок «За успішну боротьбу з контрреволюцією», орден Червоної Зірки.

Ведучий 1. Після смерті М. Зерова Софія ще довго не знала точної дати, коли він загинув. Вона декілька разів зверталася до органів НКВС, але їй відповідали різне – то начеб-то він помер у лікарні у 1937-му, то 1941 року... Вона довго дорікала собі, що не врятувала сина і чоловіка.

За своє недовге життя Микола Костянтинович створив понад 70 досконалих сонетів і став, поряд з М. Рильським, справжнім майстром цього шляхетного, строгого жанру як в оригінальних творах, так і в перекладах. У сонеті «Чистий четвер» він дав стислий, але точний діагноз божевільного суспільного ладу, жертвою якого став і сам. Він навіки лишився митцем і творцем відродження, на жаль, розстріляного:

Свічки і теплий чад. З високих хор
Лунає спів туги і безнадії.
Навколо нас кати і кустодії,
Синедріон, і кесар, і претор,
Це долі нашої смутний узор,
Де нам пересторогу півень піє
І слуг гуде архіерейський хор.
І темний круг євангельських історій.
Звучить, як низка тонких алегорій
Про наші підлі і скупі часи...

Ведучий 2. У 1958 році Миколу Зерова було реабілітовано, згодом видано низку його творів.

Є непоправні втрати... Зі смертю М. Зерова обірвалася не тільки праця одного з найталановитіших поетів ХХ століття, а й цілий напрямок в українській літературі. Те, про що мріяв Зеров і неокласики, - про прищеплення українській літературі плідних традицій світової літератури, - припинилося на роки, і українська література довго ще лишалася скаліченою радянською цензурою та ідеологічним тиском. Але їхнє Слово здолало небуття...

Яка ж гірка, о Господи, ця чаша,
Ця старосвітчина, цей дикий смак,
Ці дикі мрійники без крил, якими так
Поезія прославилася наша!
Що не митець, то флегма і сіряк,
Що не поет – сентиментальна кваша...
О ні! Пегасові потрібна паша,
Щоб не загруз у твані неборак.
Класична пластика, і контур строгий,
І логіки залізна течія –
Оце твоя, поезіє, дорога.
Леконт де Лілль, Жозе Ередія,
Парнаських гір незахідне сузір'я
Зведуть тебе на справжнє верхогір'я
Зеров М.

Підведення підсумків:

- 1. Яке враження справила на Вас поезія М. Зерова?*
- 2. Чому творчість поета була в числі заборонених?*
- 3. Чому нині його ім'я та творчий доробок повернено народу?*

Звучить пісня «Молитва» («Дай, Боже, нам свої сили») (сл. В. Крищенко, муз. Г. Татарченко, у викон. О. Білозір).

Твори Миколи Зерова

Зеров М. К. Твори: в 2 кн. / М. К. Зеров. – Київ : Дніпро, 1990. – т. 1. Поезії. Переклади. – 843 с.

Зеров М. Твори в двох томах / М. К. Зеров. – Київ : Дніпро, 1990. – т. 2. Історико-літературні та літературознавчі праці. – 601 с.

Зеров М. Вибране: поезії, переклади, дипломна робота / М. К. Зеров. – Київ : Український письменник, 2011. – 712 с.

Літературознавчі статті про Миколу Зерова

Баган О. Інтерпретація творчості поетів-неокласиків у школі / О. Баган // Дивослово. – 2013. - № 9. – С. 50-56.

Білокінь С. Микола Зеров / С. Білокінь // Літературна Україна. – 2013. – 25 квітня. – С. 8-9.

Вздутьська В. Між горою Фавор і Болотяною Лукрозою. Євангельський текст у поезії М. Зерова / В. Вздутьська // Слово і час. – 2010. - № 11. – С. 24-35.

Гальчук О. Втеча від «Великих ловів», або дві смерті Миколи Зерова / О. Гальчук // Слово і час. – 2006. - № 4. – С. 19-34.

Геращенко М. Бібліографічний портрет Миколи Зерова / М. Геращенко // Вісник книжкової палати. – 2011. - № 6. – С. 37-39.

Гординський С. На переломі епох. – Львів : Видавництво «СВІТ», 2004. – С. 152-159.

Дениско Г. «Смерть не мине, і ти загинеш сам, та безліч раз зйдуть твої творіння» / Г. Дениско // Слово Просвіти. – 2013. – 10-16 жовтня. – С. 14.

Жадан Л. Там між поживклих книг, найкращий мій клейнод / Л. Жадан // Шкільна бібліотека. – 2010. - № 3. – С. 87-90.

Кадоб'янська Н. М. Зеров – універсальний талант / Н. Кадоб'янська // Українська мова та література в сучасній школі. – 2012. - № 9. – С. 71-78.

Коцарев О. Антична актуальність Зерова / О. Коцарев // Україна молода. – 2015. – 21 квітня. – С. 15.

Крижанівський С. М. Зеров, учений і поет / С. Крижанівський // Історичний календар 2000. – 1999. – С. 122-123.

Наєнко М. Микола Зеров і питання неокласицизму / М. Наєнко // Слово і час. – 2008. - № 11. – С. 38-48.

Ніколенко О. Зеров – поет і перекладач / О. Ніколенко // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2015. - № 10. – С. 2–9.

Ніколенко О. Овідій української неокласики М. Зеров / О. Ніколенко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. - № 11-12. – С. 106-126.

Ніколенко О. Доля і Слово М. Зерова / О. Ніколенко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2015. - № 3. – С. 13 – 21.

Панченко В. Два епізоди із життя Миколи Зерова / В. Панченко // Слово і час. – 2015. - № 4. – С. 77-82.

Панченко В. М. Зеров у «сторозтерзаному» Києві (1917 - 1918) / В. Панченко // Слово і час. – 2014. - № 9. – С. 54 – 67.

Сюндюков І. «У науку різним людям і вікам». Трагедія Миколи Зерова на тлі його доби / І. Сюндюков // День. – 2012. – 10-11 серпня. – С. 8.

Ткаченко В. Таким був М. Зеров / В. Ткаченко // Літературна Україна. – 2002. – 31 жовтня. – С. 7.

Електронні ресурси

Зеров Микола Костянтинович [Електронний ресурс] //Вікіпедія : вільна енциклопедія:[сайт]. – Текст і графічні дані. – Київ, 2017 - . - Режим доступу :https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B2_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0_%D0%9A%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8F%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87(дата звернення : 23. 10. 2017). – Назва з екрана.

Джувага В. [Електронний ресурс]// Микола Зеров : неокласик і терорист:[сайт]. – Текст і графічні дані. – Б. м., 2012 - . - Режим доступу: <http://www.istpravda.com.ua/columns/2012/06/17/88788/> (дата звернення: 23.10.2017). – Назва з екрану.

Зеров Микола : Біографія, вірші, Поезії, Клуб поезії [Електронний ресурс] : [сайт] . – Текст і графічні дані. – Б. м., 2002 - . – Режим доступу : <http://www.poetryclub.com.ua/metrs.php?id=125&type=biogr> (дата звернення: 23.10.2017). – Назва з екрану.

Для заміток

КРІЗЬ ПОПІЛ ЛІТ

Сценарій літературно-красознавчого ретропогляду
до 80-річчя пам'яті поета-неокласика Миколи Зерова

Упорядник Наталія Іванівна Фенько

Редактор	С. В. Сичова
Комп'ютерна верстка	О.М. Якубовський
Відповідальна за випуск	С. В. Сичова

Підписано до друку 27.10.2017. 16 стор. Тираж 3 прим.

Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара

36039, м. Полтава. вул. Гончара, 25а

<http://libgonchar.org>

E-mail: pobugonchara@ukr.net